

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3825/2019
07.10.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божицара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., коју заступају пуномоћници Драган Лазаревић и Весна Мрдаљ, адвокати из ..., против тужених Спомен парк „Крагујевачки октобар“ из Крагујевца и Града Крагујевца, које заступа Градски јавни правобранилац и Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Крагујевцу, ради накнаде, одлучујући о ревизијама тужених изјављеним против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1439/18 од 12.06.2019. године, у седници већа од 07.10.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1439/18 од 12.06.2019. године у односу на тужену Републику Србију, па се:

ОДБИЈА као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужена Република Србија да солидарно са туженима Спомен парком „Крагујевачки октобар“ из Крагујевца и Градом Крагујевцем, тужили као сукориснику са уделом од 3147/560451 на непокретности означене као кп. број ... КО ... у површини од 56.04.51ха уписаној у лист непокретности број ... КО ..., с тим што је удео тужиље у овој парцели која на терену представља јавни парк „Шумарице“ има површину од 0.31.47ха и овај удео је ушао у састав означене парцеле од непокретности означених по старом премеру као кп. бр. ... и ... обе КО ... и утопио се у новоформирану кп. број ... КО ..., с тим што овај „утопљени“ део почиње од тачке 1. која представља тромеђу кп. бр. ..., ... и ... све КО ... и протеже се правцем североистока у дужини од 24,00 метара до тачке 2. где се прелама и протеже правцем североистока у дужини од 13,47 метара до тачке 3. која представља тромеђу кп. бр. ..., ... и ... све КО ... где се прелама и протеже правцем југоистока у дужини од 39,20 метара до тачке 4. где се прелама и протеже правцем југоистока у дужини од 58,20 метара до тачке 5. која представља тромеђу кп. бр. ..., .../... и ... све КО ... где се прелама и протеже правцем југоистока у дужини од 19,11 метара до тачке 6. где се прелама и протеже правцем југоистока у дужини од 24,73 метра до тачке 7. која представља тромеђу кп. бр. .../..., .../... и ... све КО ... где се прелама и протеже правцем југоистока у дужини од 39,61 метар до тачке 8. где се прелама и протеже правцем југоистока у дужини од 40,26 метара до тачке 9. која представља тромеђу кп. бр. .../..., ... и ... све КО ..., где се прелама и протеже правцем југозапада у дужини од 52,07 метара до тачке 10. која представља тромеђу кп. бр. ..., ... и ... све КО ... где се граница прелама и протеже правцем северозапада у дужини од 41,77 метара до тачке 11. где се прелама и протеже правцем северозапада у дужини од

50,22 метра до тачке 12. на којој се прелама и протеже правцем северозапада у дужини од 23,75 метара до тачке 13. где се прелама и протеже правцем северозапада у дужини од 30,44 метра до тачке 14. где се прелама и протеже правцем северозапада у дужини од 27,31 метар до тачке 15. а одавде правцем северозапада у дужини од 22,17 метара до тачке 16. на којој се прелама и протеже правцем северозапада у дужини од 21,60 метара до тачке 1. где се ова граница завршава, исплати за ово одузето земљиште 6.766.050,00 динара и то са законском затезном каматом рачунатом од дана пресуђења 12.06.2019. године па до коначне исплате, све у року од 15 дана од дана пријема отправке пресуде.

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужених Спомен парк „Крагујевачки октобар“ из Крагујевца и Града Крагујевца, изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1439/18 од 12.06.2019. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Крагујевцу П 72/16 од 20.10.2017. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиле, па су обавезани тужени Спомен парк „Крагујевачки октобар“ из Крагујевца, Град Крагујевац и Република Србија да тужилци као сукориснику на непокретности уписаној у изреци пресуде солидарно исплате 6.766.050,00 динара са законском затезном каматом од правноснажности пресуде до исплате, док је ставом другим изреке, одбијен тужбени захтев тужиле којим је тражила да јој се на име накнаде исплати још 1.101.450,00 динара са законском затезном каматом, као неоснован. Тужени су обавезани да тужилци солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 555.767,75 динара у року од 15 дана.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1439/18 од 12.06.2019. године, која је донета након одржане расправе пред другостепеним судом, укинута је првостепена пресуда и усвојен тужбени захтев тужиле, па су обавезани тужени Спомен парк „Крагујевачки октобар“, Град Крагујевац и Република Србија да тужилци као сукориснику раније описаних непокретности солидарно исплате 6.766.050,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, а преко досуђеног износа за још тражених 1.101.450,00 динара тужбени захтев је одбијен као неоснован. Одбијен је тужбени захтев тужиле за законску затезну камату на износ од 6.766.050,00 динара за период од 17.11.2015. године као дана вештачења, па до 12.06.2019. године као дана пресуђења као неоснован, а обавезани су тужени да тужилци солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 695.137,00 динара у року од 15 дана по пријему пресуде.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени су изјавили благовремено ревизије и то тужена Република Србија због погрешне примене материјалног права, а тужени Спомен парк „Крагујевачки октобар“ и Град Крагујевац, због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу чл. 408. и 403. став 2. тачка 3. ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 18/20), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужене Републике Србије основана, док је ревизија осталих тужених неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности, нити је у поступку пред другостепеним судом учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП на коју указује ревизија тужених Спомен парк „Крагујевачки октобар“ и Град Крагујевац, јер је другостепени суд на расправи коју је одржао извео све потребне доказе и исте оценио.

Према утврђеном чињеничном стању, кп. бр. ... КО ... на терену представља део комплекса Спомен парка „Крагујевачки октобар“ и уписана је у лист непокретности број ... КО ..., са површином од 56 хектара 04 ара и 51м² као градско грађевинско земљиште, а тужила АА има право коришћења на уделу од 3147/560451 идеалних делова. Носилац права на објекту је Република Србија, а држалац је установа Спомен парк „Крагујевачки октобар“. Ноформираној парцели припадају раније кп. бр. ... и ..., обе КО ..., а те две парцеле су биле уписане у земљишнокњижни уложак број ... и то првобитно као сувлашништво ББ правног претходника тужиле, ВВ, оба из ... и ГГ из ... са уделима од 1/3. Решењем органа управе од 22.10.1957. године експроприсана је за Фонд опште народне имовине у корист општине Крагујевац у циљу изградње регулационог плана града и постављање спомен парка на кп. бр. ... и ... КО У решењу о експропријацији је наведено да ће се решење о накнади донети од стране Комисије за утврђивање накнаде у складу са тада важећим законом. У записнику Народног одбора Среза крагујевачког за одређивање накнаде за експроприсане непокретности је наведено да је ББ, деди тужиле дата на привремено обрађивање непокретност и то део кп. број ... КО ... до доношења коначног решења о накнади. Након што је на терену извршена идентификација спорног земљишта преко вештака одговарајућих струка утврђено је да је тужила сукорисник непокретности са уделом од 3147/560451, а што одговара површини од 31,47 ари. Вештачењем је утврђена тржишна вредност непокретности од 250.000,00 динара по ару и на тај начин укупна висина накнаде. По процени пореске управе тржишна вредност непокретности је 2.150,00 динара по м².

Полазећи од напред утврђеног чињеничног стања, другостепени суд налази да тужили односно њеном правном претходнику није у складу са законом утврђена и исплаћена накнада за експроприсане непокретности, те да она има право да јој се она утврди у овом поступку с обзиром да право на накнаду за експроприсану непокретност не застарева, а чињеница да то питање није решено у ванпарничном, него се решава у парничном поступку није од значаја за остваривање права тужиле. Висина накнаде је утврђена на бази процене пореске управе, а суд налази да су сва три туженика, дакле и Република Србија, дужни да тужили солидарно исплате накнаду при чему се одговорност Републике Србије заснива на чињеници да се ради о земљишту у јавној својини.

Закључак нижестепеног суда да је у конкретном случају Република Србија солидарно одговорна за исплату накнаде тужили са осталим туженицима није на закону заснован, а што се основано наводи у ревизији тог туженика. Из решења о експропријацији органа управе од 22. октобра 1957. године произилази да се експроприше за Фонд опште народне имовине у корист општине Крагујевац а у циљу извршавања регулационог плана града и подизања спомен парка непокретности које су у том решењу описане. У то време примењивао се Закон о експропријацији („Службени лист ФНРЈ“ број 12/57) који је у члану 10. став 2. прописао да накнаду за

експроприсану непокретност сноси корисник експропријације. Закон о јавној својини („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 95/18) који нижестепени суд узима као основ за пасивну легитимацију Републике Србије у конкретном случају у члану 2. утврђује три облика јавне својине и то: јавну својину као право Републике Србије - државну својину, затим право аутономне покрајине – покрајинска својина и право својине на јединици локалне самоуправе – општинска односно градска својина. Као предмет јавне својине по члану 3. јављају се добра од општег интереса и добра у општој употреби у јавној својини, а чланом 10. став 2. је дефинисано да су добра у општој употреби у јавној својини и јавни паркови, а што је у конкретном случају непокретност односно тој намени је приведена непокретност која је била предмет експропријације. Из напред наведеног произилази да експропријација није вршена у корист Републике Србије, нити је Република Србија данас титулар права у односу на земљиште које је било предмет експропријације, те из тога произилази да она и није пасивно легитимисана у овом спору, због чега је и преиначена другостепена пресуда у односу на тужену Републику Србију и тужбени захтев одбијен ставом првим изреке ове пресуде.

У односу на преостале туженике правилно налази нижестепени суд да тиме што је правном претходнику тужиле додељено на привремено коришћење друго земљиште накнада за експроприсане непокретности није утврђена. Закон о експропријацији који се примењивао у време када је донето решење о експропријацији у члану 54. је дозвољавао могућност да се корисник експропријације обавезе да ранијем власнику за експроприсано земљиште додели друго одговарајуће али је то подразумевало да ранији власник на том земљишту које му је додељено оствари права која је имао у односу на земљиште које је предмет експропријације, односно у овом случају да стекне право својине, што правни претходник тужиле није остварио иако је, према стању у списима предмета он покушавао да то питање реши, односно да му се земљиште додели у својину што није урађено. Такође правилно налази другостепени суд, да право на накнаду за експроприсану непокретност не застарева јер се ради о праву на имовину и све до момента док се утврђивањем одговарајуће накнаде не успостави адекватна равнотежа између јавног интереса због кога је извршена експропријација и права ранијег власника на обештећење, ранији власник је у статусу жртве и тај статус престаје тек оног момента када се успостави адекватна равнотежа кроз исплату накнаде у складу са законом.

Законом о експропријацији („Службени гласник РС“ бр. 53/95... 106/2016) у члану 42. је прописано да накнаду за експроприсано пољопривредно земљиште и грађевинско земљиште треба одредити у новцу према тржишној цени таквог земљишта при чему процену тржишне вредности врши орган надлежан за утврђивање пореза на пренос апсолутних права на непокретностима. Иначе члан 41. став 2. истог закона прописује да се висина накнаде у новцу за експроприсане непокретности одређује према околностима у моменту доношења првостепене одлуке о накнади. Примењујући наведену одредбу нижестепени суд је у поступку прибавио процену непокретности од органа управе који се бави питањем наплате пореза и на основу те процене је и утврђена накнада у конкретном случају. То значи да је правилно примењено материјално право при доношењу другостепене одлуке, а како се иста не може побијати због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, то произилази да се ни осталим наводима из ревизије тужених Спомен парк „Крагујевачки октобар“ и Града Крагујевца, не доводи у сумњу правилност другостепене одлуке у односу на те туженике, због чега је њихова ревизија одбијена као неоснована.

Имајући у виду све наведено, одлучено је као у изреци ове пресуде на основу члана 416. став 1. и члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа
судија
Божидар Вујичић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић